

Roynir sambandið at framprovokera løgtingsval

Oddagrein

Í dag verður nógv umrødda uppskotið um skattalætta uppá 100 mill. kr. at galda frá 1. januar lagdur fyri landsstýrið. Tað er figgjarmálaráðharrin, Jóannes Eidesgaard, sum hevur tikið stig til uppskotið og fær hann stuðul fyri tí frá flestu av samgongulimumum.

MEN tað er eitt stórt men. Og tað er hvat sambandið fer at gera. Ikki kann sigast annað enn, at rættiligt rok hevur tikið seg upp í samgonguni, nú lögmaður er farin at sáa iva um uppskotið til skattalætta, og nú ein av fremstu tingmonnum sambandsflokksins enn einaferð hevur gjørt greitt, at skattalætta skal fremjast.

LÖGMAÐUR tykist hava gjørt frasuna hjá undanmanni sínum P. Ellefsen til sína egnu, nevnliga hana um "góða mamma tað var ikki eg, dreing,...." Hetta var undanstøkkingin, sum táverandi lögmaður brúkti, hvørja ferð hann sjálvur hevði sett eld í men vildi geva øðrum skyldina. At núverandi lögmaður spælir við eld er sólarklart. Tí hvussu kanst tú sum lögmaður og tann, sum skal halda skil á og fáa partar at semjast í sátt og semju - røkka slíkum máli, tá tú sjálvur leggur upp til stríð! Og tað er at leggja upp til stríð, tá lögmaður fer í Dimmu og kunnger ein heilt nýggjan politikk uttan at hava tosað við sínar samgonguflokkar.

LÖGMAÐUR roynir at lástast sum hann ynskir at varðveita hesa samgongu, men veruleikin kann væl vera ein heilt annar. Nevnliga tann, at lögmaður við at vera púra líkasælur og initiativleysur tá tað snýr seg um at bota um samgongustevið - beint tvørturímóti ber upp í fullan fávning av egnum brenni á bálið. Hetta hava við sær fleiri dømi um í seinastuni - eitt nú henda dagin við at koma við eini heilt nýggjari programmerkling - uttan so mikið sum at hava nevnt hetta fyri sínum samstarvsfeløgum. Tá hann her tosar um at privatisera bankan, so er greitt, at hetta verður gjørt við beráddum huga - og taktikki - tí hann veit, at hann tá kann fáa øði í eitt nú javnaðarflokkinn.

TAÐ er nógv, ið bendir á, at sambandsmenn hvør í sínum lag royna at framprovokera eina ósemju millum javnaðarflokkinn og sambandið - fyri síðani at kunna taka eitt nýval, sum so aftur javnaðarflokkurin fær skyldina fyri. Smart kanska, og Paula Ellefsen líkt - fyri at brúka orðini hjá fyrrv. sambandsmanninum F. Arge. Slitnar samgongan, so er hetta fyrst og fremst orsakað av manglandi hegni skiparans at fáa menn at hava rætta áralagið.

Sosialurin

Samgongupolitikkur og skattalætti!

Í sjónvarpinum mikukvöldið málbær sjónvarpsmaðurin seg nakað soleiðis: Vit fylgja øll spent við vandasiglingini hjá Agnes Louis. Har sluppin Agnes Louis er myndin fyri verandi samgongu. Og rætt er tað, vit eru øll spent, eisini vit, sum eru umborð á sluppin, hvussu ferðin verður. Fer sluppin at megna at sigla vandasjógv, ella fer hon at kollsigla?

Í somu sending var samrøða við lögmann, har hann fyllist á, at menn fóru út við sínum sjónarmiðum heldur enn at reka samgongupolitikk.

Eg skal vera tann fyrst at geva lögmanni rætt í, at samgongan eigur at vera samd um politisku tiltøkini. Tí má samgongan viðgera politisku spurningarnar so væl og gjølla, at úrslitið verður ein felags orðaður politikkur. Hetta vantar í stóran mun hjá samgonguni, og tá so er slept ikki undan, at menn hvør í sínum lagi fara út við egnum sjónarmiðum.

Seinasta og helst besta dømið um hetta er lögmaður sjálvur við grein í Dimmalætting týsdagin. Mær vitandi hava sjónar-

mið lögmanns als ikki verið viðgjørd í samgonguni, og tiansheldur er nokur semja um tey, og nú lögmaður tvinnar onnur mál upp í spurningin um skattalætta, eri eg bangin fyri, at hetta gruggar málið so nógv, at einki kemur burturur.

Men fyri at koma aftur til veruleikan og trupulleikarnar, vit hava í dag.

Øll eru vit samd um, at ein av álvarsligastu trupulleikunum í Føroyum er stóra skattatrýstið. Her má beinanevnið gerast nakað, sum merkt.

Politikarar vita, at treytirnar í politiskum arbeiði eru, at tað tekur langa tíð at seta í verk og fáa gongd á neyðug og skilagóð tiltøk.

Men tó eru undantøk. Í sambandi við skattalógir er tað mest vanligt at gera tiltøk, sum fara at virka beinanevnið.

Løgtingið kann samtykkja skatta- og avgjaldslógir, sum frá degi til dags, áleggja borgarunum fleiri byrðar, og á sama hátt ber til at samtykkja skattalógir, sum lætta um byrðarnar beinanevnið.

Vit kunnu gera broytingar í skattalógini, sum lætta um beinleiðis skatt-

in, vit kunnu gera hesa lækking frá 1. januar 1996, og vit kunnu figgja lækkingina í inntøkuna hjá landskassanum, sum stendst av hesum tiltaki.

Seinastu dagarnar er nógv tosað um samstarvið í samgonguni, og menn hava tosað um at mynstra av Agnes Louis.

Hetta loysir ikki trupul-

leikarnar hjá skattaborgarunum. Mynstra vit av, seinka vit málinum, og borgarin verður einaferð enn við sviðið soð.

Nei, vit smoyggja upp um armar og fara til verka.

Javnaðarflokkurin hevur greitt sagt frá, at vit skulu nýta figgjarglugu umstøðurnar nú at veita serstakliga lág- og miðalinntøkunum ein munandi skattalætta.

Vit siggja á skivingini í bløðunum, at meiriluti er í samgonguni fyri at geva skattalætta. Bæði verkamannafylkingin, sjálvstýrslflokkurin og partar av sambandsflokkunum hava víst á, at skattalætti er neyðugt fyrst av øllum.

Fyri at taka í aftur orð lögmanns frá sjónvarpssamrøðuni mikukvöldið: nei, nú skulu vit til at reka samgongupolitikk.

Ja, eg eri samd, og eg fari at endurtaka áheitanina frá grein míni fyri góðari viku síðani á lögmann um at fáa samstarvið í samgonguni at virka, so tað verður eitt samt landsstýri, sum fer niðan í tingið við uppskotinum um skattalætta fyri 100 mió. kr. frá 1. januar í 1996.

Marita Petersen

Síðu 2 viðmerking

Ein politiskur spurningur, um sjómenn skulu hoyra Útvarpið

Vit hava ein millumbylgjusendara. Hann stendur í Akrabýrgi. Dýrur. Ótrúliga dýrur. Kostar tað sama sum tvey útvarphús.

Avgerðin um at byggja sendaran var politisk. Grundgevingin var at sjómenn skuldu hoyra Útvarp Føroya. Tað er heldur ikki meira enn rimiligt. Men sendarin var ikki einans dýrur at byggja, hann er eisini dýrur at reka.

Í 1990-91 rindaði Føroya Landsstýri allan raksturin, sum var 2,5 mill. kr. Í 1992 varð jättanin minkað til 1,5 mill. og í 1993 skorin niður til 0,5 mill. kr.

Í løtuni sendir Útvarpið 100 K.W. og við 200 K.W., meðan høvuðstíðindini eru 15 timar um vikuna er MB-sendarin sløktur. Við hesum virkseminum kostar raksturinn 2,2-2,5 mill. kr. árliga.

Sendi Útvarpið við fullari styrki, hevði hetta kostað eina millión meira. Tí sammetingar kann sigast, at gamli sendarin kostaði 100.000 kr. árliga.

Avgerðin um at byggja sendaran var sum sagt politisk, og ventandi Útvarpið ongantíð at fáa hesa útreiðslu at dragast við. Útvarpið er almennur stovnur, sum klarar seg sjálfvan figgjarglaga. Tað eru ikki nógvir almennir stovnar, ið hvíla í ser sjálvum. So tað er rós ver. Inntøkurarnar eru lurtargjald, kvøðuljómar, V4-spæl og lýsingar. Hesar inntøkur eru munandi minkaðar seinastu árin. Við minkandi inntøku orkar útvarpið ikki raksturinn av MB-sendarinum. Tí mátað almenna bera hesa útreiðslu, sum øll má koma á lögtingsfiggjarglógina.

Sjómenn, sum stórt sæð missa øll frítíðartilboð, sum tað almenna hevur at

bjóða, hava krav uppá at hoyra útvarpið, tá ið tað sendir. Sum er, missa teir 15 timar. Tað er ikki rimiligt. Skal útvarpið brúka MB-sendaran alla senditíðina, verður hetta undir verandi skipan so dýrt, at tað bert ve. ar ein viðfáningur av tí, ið er nú.

Tað órimiliga í hesum er, at meðan tann gamli sendarin, sum einans kostaði 100.000 kr. í rakstri,

gav sjómönnum á heima-leiðini fulla tænastu, so gevur tann nýggi, sum kostaði 70 mill. at byggja og 2,5 mill. árliga at reka, eina nógv verri tænastu, tí sjómenn missa 15 timar senditíð um vikuna.

Allir, ið hava verið sjómenn, vita, hvussu nógv lættari arbeiðið gongur við útvarpinum frá, so hetta hevur ikki bara upplýsandi virði, men hevur eisini stóran týdning fyri umhvørvið og trivnaðin.

Tað stutta av tí langa er, at sendarin, sum skuldi geva sjómönnum eina betri tænastu, beinleiðis bleiv ein fendingur fyri, at teir hoyra útvarpið.

Hetta má broytast, og broytingina kunnu bara figgjarnevnd og landsstýri gera.

Dan R. Petersen,
útvarpsnevndarlímur